

AKTUALITĀTES TIESĪBU AKTOS

(01.08.2024. - 31.08.2024.)

Saturs

- ▶ Ministru kabineta noteikumi Nr. 577 “Vēja elektrostaciju maksājumu kārtība vietējās kopienas attīstībai”
- ▶ Ministru kabineta noteikumi Nr. 546 “Kārtība, kādā tiek aizsargāta nacionālajai drošībai un valsts aizsardzībai svarīga informācija par nekustamā īpašuma objektiem”
- ▶ Grozījumi Ministru kabineta noteikumos Nr. 336 “Noteikumi par attaisnotajiem izdevumiem par izglītību un ārstnieciskajiem pakalpojumiem”

Sankciju jaunumi

- ▶ ASV notikusi pirmā tiesas sēde par sankciju pārkāpumiem, kurā piedalās Latvijas Pilsonis
- ▶ Ķīna nosaka jaunus eksporta ierobežojumus
- ▶ Krievija nosaka sankcijas pret 92 personām
- ▶ ASV nosaka sankcijas pret bijušo Haiti prezidentu
- ▶ Publicēts pētījums par sankciju ietekmi uz Tornado Cash
- ▶ ASV papildina augsta riska personu un adresu sarakstu
- ▶ Lietuvas uzņēmumam piespriests 13,6 miljonu EUR sods
- ▶ Krievijas tiesa nosaka pienākumu iesaldēt Vācijas gāzes uzņēmuma meitasuzņēmuma aktīvus 1,2 miljardu USD apmērā

MINISTRU KABINETA NOTEIKUMI NR. 577 “VĒJA ELEKTROSTACIJU MAKSĀJUMU KĀRTĪBA VIETĒJĀS KOPIENAS ATTĪSTĪBAI”

Pieejams [šeit](#):

- ▶ 2024.gada 27. augustā tika pieņemti Ministru kabineta noteikumi - tie tika izdoti saskaņā ar Elektroenerģijas tirgus likuma 22.1 panta otro daļu.
- ▶ Noteikumu mērķis ir veicināt vēja enerģijas attīstību, kā arī rosināt pašvaldību un vietējo iedzīvotāju interesi atjaunojamās enerģijas izmantošanā.
- ▶ Lai uzstādītu vēja elektrostacijas saskaņā ar likumu, nepieciešama sabiedriskā apspriešana. Pašlaik vietējie iedzīvotāji bieži vien izrāda skepsi pret vēja elektrostaciju izvietošanu netālu no viņiem piederošajiem īpašumiem - šī attieksme ir saistīta ar bažām par negatīvu ietekmi, piemēram, vērtības samazināšanos un izmainītu ainavu - kas aizkavē vēja enerģijas attīstību Latvijā.
- ▶ Lai mazinātu iedzīvotāju negatīvo nostāju un veicinātu vēja elektrostaciju ieviešanu, tiek ieviests īpašs maksājums vietējās kopienas attīstībai. Maksājumu kopienai elektroenerģijas ražotājs veic reizi gadā. Kopienai paredzētais maksājums ir 2500 eiro gadā par katru (arī nepilnu) vēja elektrostacijas nominālās jaudas megavatu.
- ▶ Maksājumi tiek veikti vietējām pašvaldībām, kuras attiecīgi daļu no tiem nodod mājsaimniecībām, kas atrodas 2 kilometru rādiusā no vēja elektrostacijas. Ja administrējošā pašvaldība konstatē, ka šajā 2 kilometru rādiusā ietilpst citas pašvaldības administratīvā teritorija, tā paziņo attiecīgajai pašvaldībai.
- ▶ Mājsaimniecībām paredzēto maksājumu saņem fiziska persona, kuras īpašuma tiesības uz dzīvokļa īpašumu, dzīvojamo māju vai tās daļu ir nostiprinātas zemesgrāmatā un kura īpašums ir nodots ekspluatācijā pirms vēja elektrostacijas būvatļaujas izsniegšanas.
- ▶ Administrējošā pašvaldība 50% no saņemtā maksājuma kopienai sadala proporcionāli attiecīgo mājsaimniecību skaitam.
- ▶ Pašvaldība ienākumus no kopienas maksājumiem var izmantot energoefektivitātes veicināšanai, vides aizsardzības pasākumiem, pašvaldības ceļu infrastruktūras atjaunošanai un uzturēšanai, kā arī citiem mērķiem, kas norādīti Ministru kabineta noteikumos.
- ▶ Šeit tika uzskaitīti BDO Law ieskatā būtiskākie noteikumu aspekti, kas neatspoguļo pieņemtos noteikumus pilnā apmērā.
- ▶ Noteikumi stājas spēkā 2024.gada 30. augustā.

MINISTRU KABINETA NOTEIKUMI NR. 546 “KĀRTĪBA, KĀDĀ TIEK AIZSARGĀTA NACIONĀLAJAI DROŠĪBAI UN VALSTS AIZSARDZĪBAI SVARĪGA INFORMĀCIJA PAR NEKUSTAMĀ ĪPAŠUMA OBJEKTIEM”

Pieejams [šeit](#):

- ▶ 2024.gada 20. augustā tika pieņemti Ministru kabineta noteikumi.
- ▶ Šie Ministru kabineta noteikumi izdoti saskaņā ar Nacionālās drošības likuma 22.4 panta otro daļu.
- ▶ Noteikumu mērķis ir nodrošināt svarīgas informācijas, kas ietver ģeotelpisko informāciju, tehnisko dokumentāciju, datus un citu objektu raksturojošo informāciju par valstij nozīmīgiem objektiem, aizsardzību.
- ▶ Valstī pašlaik nav izstrādāts normatīvo aktu regulējums, kas definētu nacionālajai drošībai svarīgu informāciju par nekustamā īpašuma objektiem, kā arī noteiktu tiesības un pienākumus attiecībā uz piekļuves ierobežošanu šādai informācijai.
- ▶ Valstij svarīgie objekti tika identificēti darba grupas ietvaros, kurā piedalījās Militārās izlūkošanas un drošības dienests, Valsts drošības dienests, Satversmes aizsardzības birojs, Valsts robežsardze un Ieslodzījuma vietu pārvalde. Šīs institūcijas sagatavoja sarakstus ar zemes vienībām, kas atrodas to īpašumā, valdījumā vai pārraudzībā un kurām nepieciešams ierobežot informācijas pieejamību. Sarakstus plānots periodiski pārskatīt un pēc nepieciešamības papildināt.
- ▶ Šajos noteikumos minēto informāciju neatkarīgi no pieejamības ierobežojumiem ir tiesības saņemt Kadastra informācijas sistēmā reģistrētiem kadastra objekta īpašniekiem, valsts institūcijām, kurām šī informācija nepieciešama valsts pārvaldes funkciju īstenošanai, pašvaldībām, personām, kurām šī informācija nepieciešama ar ārēju normatīvo aktu vai līgumu deleģēto valsts pārvaldes uzdevumu īstenošanai, sabiedrisko pakalpojumu sniedzējiem, kas nodrošina kādu no siltumapgādes, ūdensapgādes, kanalizācijas, drenāžas, elektronisko sakaru tīklu, elektroapgādes tīklu, gāzes apgādes tīklu pakalpojumiem.
- ▶ Šeit tika uzskaitīti BDO Law ieskatā būtiskākie noteikumu aspekti, kas neatspoguļo pieņemtos noteikumus pilnā apmērā.
- ▶ Noteikumi stājās spēkā 2024.gada 22. augustā.

GROZĪJUMI MINISTRU KABINETA NOTEIKUMOS NR. 336 “NOTEIKUMI PAR ATTAISNOTAJIEM IZDEVUMIEM PAR IZGLĪTĪBU UN ĀRSTNIECISKAJIEM PAKALPOJUMIEM”

Pieejams [šeit](#):

- ▶ 2024.gada 13. augustā tika pieņemti Grozījumi Ministru kabineta noteikumos.
- ▶ Grozījumu mērķis ir veikt gramatiskus un redakcionālus precizējumus noteikumos, lai novērstu dažādas noteikumu interpretācijas iespējas.
- ▶ Saskaņā ar Latvijas Republikas Satversmi valsts valoda ir latviešu valoda, tāpēc, lai veiksmīgi funkcionētu sabiedrībā, latviešu valodas apguve ir nepieciešama. Apguvi parasti īsteno dažādās izglītības programmās, tostarp neformālās izglītības programmās, individuāli vai grupās. Ņemot vērā to, ar grozījumiem tiek noteikts, ka iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksātājs attaisnotajos izdevumos var iekļaut arī izglītības izdevumus par latviešu valodas apgušanu, ja to nodrošina akreditēta izglītības iestāde vai ja tā ir saņēmusi atļauju neformālās izglītības programmas īstenošanai.
- ▶ Noteikumos arī precizēts, ka nodokļa maksātāja izdevumi par izglītību un ārstniecisko pakalpojumu izmantošanu, ko apmaksājis darba devējs vai apdrošināšanas sabiedrība, nav iekļaujami maksātāja attaisnotajos izdevumos par izglītību un ārstnieciskajiem pakalpojumiem.
- ▶ Tāpat ar grozījumiem atrunāts, ka attaisnotajos izdevumos nav iekļaujami izdevumi par pirmsskolas izglītības, pamatizglītības un vidējās izglītības iegūšanu, jo gan pirmsskolas izglītības, pamatizglītības, gan vidējās izglītības iegūšana Latvijā ir bezmaksas, tādējādi šāda noteikumu interpretācija būtu pretēja ar to mērķi.
- ▶ Šeit tika uzskaitīti BDO Law ieskatā būtiskākie grozījumi, kas neatspoguļo veiktos grozījumus pilnā apmērā.
- ▶ Grozījumi stājās spēkā 2024.gada 22. augustā.

SANKCIJU JAUNUMI

ASV NOTIKUSI PIRMĀ TIESAS SĒDE PAR SANKCIJU PĀRKĀPUMIEM, KURĀ PIEDALĀS LATVIJAS PILSONIS

Preses relīze:

- ▶ 21. augustā Kanzassitijā, ASV, notika pirmā tiesas sēde par nelikumīgām lidaparātu detaļu piegādēm uz Krieviju. Lietā kopumā ir 3 apsūdzētie - 2 ASV pilsoņi un 1 Latvijas pilsonis. ASV tiesībsargājošās iestādes uzskata, ka šī grupa ir pārkāpusi ASV eksporta likumus veicot ASV izcelsmes aviācijas elektronikas iekārtu pārdošanu, remontu un nosūtīšanu klientiem Krievijā un citās valstīs, kas ekspluatē Krievijā ražotas lidmašīnas, tostarp Krievijas Federālajam drošības dienestam (FSB). Šī nozieguma slēpšanai tika viltoti rēķini, veikta preču pārkraušana Vācijā un AAE, bet norēķini veikti izmantojot trešo pušu bankas kontus Kazahstānā, Kirgizstānā un AAE. Par šo noziedzīgo nodarījumu apsūdzētajiem draud 20 gadu cietumsods un naudassods līdz 1 000 000 USD.

ĶĪNA NOSAKA JAUNUS EKSPORTA IEROBEŽOJUMUS

Publikācija:

- ▶ Ķīna noteikusi ierobežojumus attiecībā uz sešu veidu ar antimonu saistītiem produktiem, tostarp antimona rūdu, metāliem un oksīdu. Ķīna to komentējusi kā nacionālās drošības jautājumu. Ķīmiskais elements antimons tiek plaši izmantots militārajā industrijā - tas tiek izmantots optikas, nakts redzamības iekārtu, infrasarkanu sensoru un ložu ražošanai. Ķīna ir pasaulē lielākais antimona eksportētājs, un pieprasījums pēc šī ķīmiskā elementa tikai pieaug, bet ieguves apjomi nepalielinās pietiekamā apjomā. Ķīna nodrošina aptuveni 48% pasaules antimona eksporta. ASV antimons tiek klasificēts kā nacionālajai drošībai svarīgs resurss, bet ASV to neigūst un lielākais importētājs ir Ķīna. Jau pagājušajā gadā Ķīna noteica pienākumu iegūt licenci galija un germānija eksportam. Eksporta ierobežojumi antimonam stāsies spēkā 15.septembrī.

KRIEVIJA NOSAKA SANKCIJAS PRET 92 PERSONĀM

Publikācija:

- ▶ 28. augustā Krievija noteica mērķētās sankcijas pret 92 ASV pilsoņiem. Sankcijas tika pamatotas ar ASV "rusofobisko" politiku un tās noteiktajām sankcijām pret Krieviju. Sankciju sarakstos tika iekļautas ne tikai valsts amatpersonas, bet arī žurnālisti no tādiem izdevumiem kā The Wall Street Journal, The Washington Post un The New York Times.

ASV NOSAKA SANKCIJAS PRET BIJUŠO HAITI PREZIDENTU

Preses relīze:

- ▶ 20. augustā ASV noteica sankcijas pret bijušo Haiti prezidentu Michel Martelly par viņa iesaisti narkotisko vielu apritē un noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijā. Martelly iesaistījās nelikumīgo narkotiku ieņēmumu legalizēšanā, strādāja ar Haiti narkotiku tirgotājiem un sponsorēja vairākas Haiti bāzētas bandas. Līdzīgas sankcijas pret bijušo Haiti prezidentu iepriekš jau noteica Kanāda.

PUBLICĒTS PĒTĪJUMS PAR SANKCIJU IETEKMI UZ TORNADO CASH

Pētījums:

- ▶ Tornado Cash ir kryptoaktīvu mikseris, kas darbojas uz Ethereum blokķēdes. Mikseris nodrošina anonimitāti kryptoaktīvu darījumos, jo tas ļauj iemaksāt līdzekļus caur vienu adresi, bet izmaksāt caur citu - nesaistītu. Faktiski mikseris padara līdzekļu plūsmu neizsekojamu un šo priekšrocību aktīvi izmanto arī noziedzinieki. Tiek lēsts, ka ar Tornado Cash palīdzību legalizēti līdzekļi aptuveni 7 miljardu ASV dolāru apmērā un tas izmantots arī sankciju apiešanai.
- ▶ 2022. gada augustā ASV noteica sankcijas pret Tornado Cash, bet faktiski īstēnot sankcijas pret kryptoaktīvu mikseri ir grūti, jo Tornado Cash pamatā ir tikai kods, kas darbojas dažādās atklātās publiskās blokķēdēs un lielākā daļa tā viedo līgumu ir izstrādāti tā, lai neviens tos nevarētu mainīt vai iznīcināt. Tas nozīmē, ka arī noteiktās sankcijas var būt visai neefektīvas.
- ▶ Augustā Šveices Nacionālā banka publicēja pētījumu par sankciju ietekmi uz Tornado Cash un secināts, ka sankciju ietekme ir neviennozīmīga - dažādiem Eutherforda ekosistēmas dalībniekiem ir dažādas lomas un dažāds sadarbības līmenis darījumu apstrādei. Sākotnēji pēc sankciju ieviešanas darījumu apjoms būtiski samazinājās, bet tas pakāpeniski ir gandrīz atjaunojies līmenī, kāds bija pirms sankciju noteikšanas.

ASV PAPILDINA AUGSTA RISKA PERSONU UN ADREŠU SARAKSTU

Preses relīze:

- ▶ Sankcionēto personu saraksts (SDNs - Specially Designated Nationals) liedz preču piegādi konkrētām personām, kā arī liedz saņemt preces no konkrētām personām. ASV pastāv arī vieglāks sankciju veids, kas liedz pārdot preces bez licences, bet neliedz tās iegādāties no konkrētām personām. Šo sarakstu uztur ASV Tirdzniecības departamenta Rūpniecības un drošības birojs un sākotnēji tajā tika iekļautas personas, kas iesaistītas masu iznīcināšanas ieroču izplatīšanā, bet kopš tā ieviešanas 1997.gadā šajā sarakstā tiek iekļautas arī citas personas, kas apdraud ASV nacionālās drošības intereses - arī personas un adreses, kas iesaistītas sankciju apiešanā.

ASV PAPILDINA AUGSTA RISKĀ PERSONU UN ADREŠU SARAKSTU

- ▶ 23.augustā saraksts tika papildināts ar 4 adresēm no Ķīnā un Turcijā, kā arī vairākiem uzņēmumiem Irānā, Kiprā, Turcijā, Krievijā un Ķīnā. Šāds saraksts var noderēt arī ES uzņēmumiem sankciju risku izvērtējumos, jo ASV un ES sankciju saraksti atšķiras.

LIETUVAS UZŅĒMUMAM PIESPRIESTS 13,6 MILJONU EUR SODS

Publikācija:

- ▶ Saskaņā ar publiski pieejamo informāciju, Lietuvā reģistrēts uzņēmums piegādājis vairāk kā 200 automašīnas uz Kazahstānu, Baltkrieviju un Turciju, bet faktiski šīs automašīnas bija paredzētas tālākam eksportam uz Krieviju. Iespējams, ka daļa no automašīnām tika reģistrētas Krievijā pat pirms to piegādes līdz tranzīta valstij.
- ▶ ES sankcijas pret Krieviju sākotnēji liedza piegādāt tikai luksusaauto, bet vēlāk ierobežojumi tika paplašināti arī pret cita veida automašīnām. Kopumā Lietuvas uzņēmumam piemērots sods 13,9 miljonu EUR apmērā un konfiscētas 6 kravas auto piekaves. Šis ir kārtējais ievērojamais sods, kas Lietuvā piespriests par sankciju pārkāpumiem un kopumā Lietuvas tiesībsargājošās iestādes izmeklē ap 50 sankciju pārkāpšanas gadījumiem.

KRIEVIJAS TIESA NOSAKA PIENĀKUMU IESALDĒT VĀCIJAS GĀZES UZŅĒMUMA MEITASUZŅĒMUMA AKTĪVUS 1,2 MILJARDU USD APMĒRĀ

Publikācija:

- ▶ Krievijas tiesa 14. augustā lēma iesaldēt Vācijas gāzes uzņēmuma Linde aktīvus Krievijā saistībā ar strīdu par gāzes apstrādes rūpnīcu. Linde kopā ar Krievijas uzņēmumu RusChemAlliance būvēja Krievijā gāzes pārstrādes rūpnīcu, bet būvniecība tika apturēta pret Krieviju noteikto sankciju dēļ. Tiesas ieskatā šāds lēmums bija nepieciešams, lai nodrošinātu saistību izpildi, kā arī tiesa uzskata, ka Linde ir mēģinājusi izvest aktīvus no Krievijas.

Lai uzzinātu, kā mēs varam palīdzēt Jūsu biznesam, aicinām sazināties ar mūsu ekspertu komandu, kura izstrādās Jūsu biznesa vajadzībām piemērotāko un efektīvāko risinājumu!

KONTAKTI SAZIŅAI

Jevgeņijs Jesilevskis
Juridiskās nodaļas vadītājs
jevgenijs.jesilevskis@bdo.lv

Šī publikācija ir rūpīgi sagatavota, tomēr tā ir uzrakstīta vispārīgi, un tā ir jāuztver kā vispārīgs informatīvs materiāls, kas nav attiecināms uz nevienu konkrētu situāciju. Šo publikāciju nedrīkst lietot vai atsaukties uz to, lai vērtētu konkrētas situācijas, un jums nevajadzētu rīkoties saskaņā ar šajā publikācijā ietverto informāciju, neiegūstot iepriekšēju profesionālu konsultāciju.

© Visas autortiesības pieder BDO Law. Visas tiesības aizsargātas.

